

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobkyně: **R. Č.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**, se sídlem Velká Hradební 3118/48, Ústí nad Labem, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2007, č. j. 1954/SZ/2007, e. č. 97650/2007, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 42 Cad 154/2007, resp. 78 Ad 22/2011, o návrhu JUDr. Petra Prágla, advokáta, se sídlem Pařížská 227/20, Ústí nad Labem, na určení lhůty k provedení procesního úkonu dle § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích a přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů,

t a k t o :

- I. Návrh **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

Žalobkyně R. Č. podala dne 12. 6. 2007 žalobu u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále „krajský soud“) proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného.

Krajský soud usnesením ze dne 6. 8. 2007, č. j. 42 Cad 154/2007- 15, žalobu odmítl. Usnesení bylo doručeno žalobkyni dne 5. 10. 2007.

Dne 15. 10. 2007 podala žalobkyně u krajského soudu proti uvedenému usnesení kasační stížnost, současně požádala o osvobození od soudních poplatků. Usnesením krajského soudu č. j. 42 Cad 154/2007 - 26 ze dne 4. 5. 2008, byl žalobkyni ustanoven pro řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu zástupce JUDr. Petr Prágl, advokát, se sídlem Dlouhá 5, Ústí nad Labem.

O kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 19. 12. 2008, č. j. 3 Ads 105/2008 - 41 tak, že usnesení krajského soudu ze dne 6. 8. 2007, zrušil a věc vrátil soudu k dalšímu řízení; ustanovenému advokátovi přiznal náklady řízení o kasační stížnosti v souladu s § 35 odst. 8 s. ř. s.

Krajský soud rozhodl znovu o žalobě rozsudkem ze dne 8. 12. 2010, č. j. 42 Cad 154/2007 - 58; rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2007 zrušil; současně zrušil rozhodnutí Magistrátu města Most ze dne 2. 4. 2007, č. j. 38724/2007/MOS. V řízení o žalobě krajský soud považoval advokáta ustanoveného pro řízení o kasační stížnosti za zástupce oprávněného za žalobkyni jednat, doručil mu poučení, vč. vyjádření žalovaného k žalobě; rozsudek mu byl doručen dne 22. 12. 2010 do vlastních rukou.

Proti tomuto rozsudku podal dne 17. 12. 2010 kasační stížnost žalovaný. Krajský soud veškeré úkony ve smyslu § 108 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění do 31. 12. 2011 („s. ř. s.“) činil ve vztahu k zástupci žalobkyně JUDr. Petru Práglovi. Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti postoupené krajským soudem rozhodl rozsudkem ze dne 14. 9. 2011, č. j. 3 Ads 112/2011 - 79, tak, že rozsudek krajského soudu ze dne 8. 12. 2010 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; ustanovenému advokátovi přiznal odměnu za zastupování v souladu s § 35 odst. 8 s. ř. s. Rozsudek Nejvyššího správního soudu byl advokátovi doručen dne 3. 10. 2011 do vlastních rukou.

Krajský soud poté v novém řízení o žalobě již s ustanoveným advokátem nejednal; na č. l. 89 je založen protokol, z něhož vyplývá, že se na soud dne 9. 11. 2011 dostavila bez předvolání osobně žalobkyně spolu s manželem s tím, že požaduje sepsání návrhu na provedení dokazování. Z uvedeného krajský soud dovodil, že žalobkyně již není v řízení zastoupena. Další úkony proto v soudním řízení o žalobě činil pouze vůči žalobkyni; rovněž jí doručil do vlastních rukou rozsudek ze dne 31. 1. 2013, č. j. 78 Ad 22/2011 - 95, kterým rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2007 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Dne 21. 12. 2015 podal JUDr. Petr Prágl, označený jakožto zástupce žalobkyně, u krajského soudu návrh na určení lhůty ve věci vedené pod sp. zn. 42 Cad 154/2007. Odůvodnil jej tím, že kontrolou spisů před jejich vyřazením zjistil, že ve věci bylo naposledy rozhodnuto Nejvyšším správním soudem rozsudkem ze dne 14. 9. 2011, sp. zn. 3 Ads 112/2011, kterým byl zrušen rozsudek krajského soudu ze dne 8. 12. 2010 a věc byla vrácena k dalšímu řízení a rozhodnutí. Navrhovatel uvádí, že se zdá, a vše tomu nasvědčuje, že od té doby pravděpodobně ve spisu nebyl učiněn žádný úkon. Protože jde ve věci o několikaletý nedodělek, má zato, že dochází k nedůvodným průtahům a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud určil lhůtu k provedení procesního úkonu; současně požaduje, aby stát navrhovateli zaplatil náklady řízení ve výši dle své úvahy.

Návrh na určení lhůty byl postoupen Nejvyššímu správnímu soudu dne 26. 2. 2016 s vyjádřením předsedkyně senátu JUDr. Markéty Lehké; současně přiložila sdělení, které bylo zasláno navrhovateli k předloženému návrhu. V něm se uvádí, že advokát byl ustanoven žalobkyni v souladu s tehdy platnou praxí pouze pro řízení o kasační stížnosti. Tím, že Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 19. 12. 2008, č. j. 3 Ads 105/2004 - 41, rozsudek krajského soudu napadený kasační stížností zrušil; zastoupení bylo zkonsumováno, Nejvyšší správní soud rozhodl rovněž o odměně za zastupování. O kasační stížnosti žalovaného rozhodl Nejvyšší správní soud poté dne 14. 9. 2011, č. j. 3 Ads 112/2011 - 79, rovněž byla přiznána odměna za zastupování. V dalším řízení již nebyla žalobkyně zastupována. Navrhovateli bylo sděleno, že ve věci bylo následně rozhodnuto rozsudkem ze dne 31. 1. 2013, č. j. 78 Ad 22/2011 - 95, který nabyl právní moci dne 27. 2.

pokračování

2013. S ohledem na uvedené byl navrhovatel dotázán, zda za této situace trvá na podaném návrhu.

Navrhovatel se dostavil dne 2. 2. 2016 osobně na krajský soud a do protokolu uvedl, že trvá na tom, aby Nejvyšší správní soud určil lhůtu k provedení procesního úkonu, který blíže nespecifikoval.

Z výše predestřeného obsahu soudního spisu vyplývá, že ve věci, vůči které směřuje návrh na určení lhůty, již bylo krajským soudem rozhodnuto.

Řízení o návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu, upravené v § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích a přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (dále „zákon o soudech a soudcích“), představuje promítnutí zásad spravedlivého procesu z hlediska naplnění práva účastníka nebo jiné strany řízení na projednání jeho věci bez zbytečných průtahů, zakotveného zejména v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, do řízení probíhajícího před soudem.

Podle § 174a odst. 1 zákona o soudech a soudcích má-li účastník nebo ten, kdo je stranou řízení, za to, že v tomto řízení dochází k průtahům, může podat návrh soudu, aby určil lhůtu pro provedení procesního úkonu, u kterého podle jeho názoru dochází k průtahům v řízení. Příslušný soud návrh odmítne, byl-li podán někým, kdo není k jeho podání oprávněn, anebo jestliže navrhovatel neopravil nebo nedoplnil řádně návrh v určené lhůtě, jinak o něm rozhodne bez jednání do 20 pracovních dnů ode dne, kdy mu byla věc předložena nebo kdy byl návrh řádně opraven nebo doplněn.

Soudní řád správní v § 35 odst. 8 s. ř. s. ve znění účinném od 1. 1. 2012 stanoví, že *zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti*. V době rozhodování krajského soudu uvedené ustanovení nikterak neupravovalo účinky ustanovení zástupce soudem v jednotlivých stupních řízení. Nicméně judikatura již dříve přes absenci právní úpravy do 31. 12. 2011 dovodila, že *ustanoví-li ve správním soudnictví v řízení o žalobě krajský soud účastníku řízení zástupcem advokáta (§ 35 odst. 8 s. ř. s.), je takto ustanovený advokát oprávněn zastupovat účastníka řízení také v řízení o kasační stížnosti a v zastoupení účastníka řízení také kasační stížnost podat* (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2007, č. j. 1 Afs 120/2006 - 117). Nejvyšší správní soud se přiklonil s ohledem na potřeby soudně správního procesu k širšímu pojetí právního pojmu „řízení“, vycházejícímu z toho, že řízení se nevede o „podání“ (žalobě, kasační stížnosti, návrhu, ergo procesním úkonu), ale o „soudní věci“, přičemž „věc“ je táž v řízení na prvním, druhém, příp. i třetím stupni. Konstatoval, že v opačném případě *by v první řadě nemohla odpadnout nutnost ustanovovat advokáta dvakrát – jednou pro řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (toto řízení by ovšem přitom končilo až uplynutím lhůty pro podání kasační stížnosti) a podruhé pro řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu. Takto podruhé ustanovený advokát (ať už půjde o jednoho a téhož advokáta, či advokáta zcela jiného) by – kromě převzetí a přípravy zastoupení – zpravidla již nevykonal žádný jiný úkon právní služby; toliko ve výjimečných případech by k výzvě soudu odstraňoval vady kasační stížnosti sepsané advokátem předchozím (který je k podání kasační stížnosti tak jako tak oprávněn, ba povinen), podával repliku nebo se výjimečně účastnil jednání před soudem. Zdůraznil i ekonomický a administrativní aspekt celého problému. Nežádoucí je již dvojí rozhodování soudů o ustanovení advokáta (tedy dvojí*

hodnocení výdělkových, majetkových a osobních poměrů žalobce, dvojí hodnocení návrhu z pohledu jeho zjevné neúspěšnosti a dvojí posuzování, zda ustanovení advokáta je třeba k ochraně práv účastníka řízení). To vše se děje v relativně krátké době, kdy je málo pravděpodobná tak zásadní změna rozhodných okolností, že by oproti původnímu závěru o nutnosti advokáta ustanovit měl být zaujat závěr zcela opačný. Ekonomicky je na první pohled patrná i „úspora“ na odměně ustanovenému zástupci, a to o odměnu za úkon převzetí a přípravu zastoupení v řízení o kasační stížnosti. Obdobně v rozsudku ze dne 11. 2. 2009, č. j. 6 Ads 133/2008 – 194, se praví, že stěžovatelce byl ustanoven zástupcem advokát pro řízení o žalobě a toto řízení o žalobě – po zrušení rozhodnutí ke kasační stížnosti - dosud probíhá. Za těchto okolností městský soud neměl znovu věcně posuzovat žádost stěžovatelky o ustanovení zástupce, když advokát jí již byl pro zastupování v řízení o žalobě ustanoven. Řízení o žalobě přitom stále probíhá. Poukázat lze též na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2008, č. j. 8 Azs 16/2007 - 158, publikováno pod č. 1811/2009 Sb. NSS, podle kterého plná moc udělená advokátovi k tomu, aby účastníka ve všech právních věcech zastupoval před soudy, obsahující též výslovné zmocnění k zastupování v řízení o kasační stížnosti v konkrétní věci, opravňuje advokáta k zastupování v řízení o žalobě podle soudního řádu správního před krajským soudem i poté, kdy původní rozhodnutí krajského soudu bylo ke kasační stížnosti zrušeno.

O takový případ se však zde nejedná, neboť advokát nebyl ustanoven v řízení o žalobě, ale v řízení o kasační stížnosti.

Otázkou nevyřešenou dikcí zákona ani judikaturou tak zůstalo, zda advokát ustanovený podle § 35 odst. 8 s. ř. s. krajským soudem v řízení o kasační stížnosti je oprávněn zastupovat účastníka také v dalším řízení o žalobě, následujícím po zrušení původního rozsudku kasačním soudem. V takovém případě dospěl následně Nejvyšší správní soud *per analogiam* v rozsudku ze dne 22. 4. 2010, č. j. 4 Azs 6/2010 - 42, k názoru, že „ustanoví-li v řízení o kasační stížnosti krajský soud účastníku řízení zástupce (§ 105 odst. 2 ve spojení s § 35 odst. 8 s. ř. s.), takto ustanovený advokát zastupuje účastníka i v dalším řízení o žalobě před krajským soudem poté, co bylo původní rozhodnutí krajského soudu Nejvyšším správním soudem zrušeno“. Nicméně nutno konstatovat, že zákon takový postup neupravuje; nelze jej proto uplatňovat bez dalšího automaticky, a to zejména v případech, kdy žalobce sám projeví vůli jednat před soudem bez zástupce. Je proto nutno vždy respektovat okolnosti konkrétního případu.

Z předloženého soudního spisu v intencích výše uvedené judikatury by navrhovatel mohlo svědčit postavení zástupce žalobkyně. Tak postupoval krajský soud v případě řízení o žalobě poté, kdy bylo zrušeno odmítavé usnesení krajského soudu; rozsudek krajského soudu ze dne 8. 12. 2010, č. j. 42 Cad 154/2007 - 58, mu byl doručen dne 22. 12. 2010 do vlastních rukou. Proti tomuto rozsudku podal dne 17. 12. 2010 kasační stížnost žalovaný. Krajský soud veškeré úkony ve smyslu § 108 soudního řádu správního (ve znění do 31. 12. 2011) činil rovněž ve vztahu k navrhovateli, jakožto zástupci žalobkyně; Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti postoupené krajským soudem rozhodl rozsudkem ze dne 14. 9. 2011, č. j. 3 Ads 112/2011 - 79, tak, že rozsudek krajského soudu ze dne 8. 12. 2010, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; navrhovateli přiznal odměnu advokáta za zastupování v souladu s § 35 odst. 8 s. ř. s. Rozsudek Nejvyššího správního soudu byl navrhovateli doručen dne 3. 10. 2011 do vlastních rukou.

pokračování

Krajský soud v následně vedeném řízení s navrhovatelem nejednal a veškeré úkony činil vůči žalobkyni. I přes výše uvedené závěry judikatury nelze přehlédnout, že na rozdíl od řízení o kasační stížnosti, není podmínkou řízení *sine qua non*, v řízení o žalobě povinné zastoupení advokátem, jak je nevyžaduje § 105 odst. 2 s. ř. s. Je tedy především třeba respektovat vůli samotného žalobce, zda hodlá jednat před krajským soudem sám či za něho bude jednat zástupce. I přes výše uvedené judikaturní závěry nelze odhlédnout v této souvislosti od skutečnosti, že na č. l. 89 spisu krajského soudu je založen protokol, z něhož vyplývá, že se na soud dne 9. 11. 2011 dostavila bez předvolání osobně žalobkyně spolu s manželem s tím, že požaduje sepsání návrhu na provedení dokazování. Z uvedeného krajský soud mohl dovodit, že žalobkyně již není v řízení zastoupena a její zastoupení skončilo v řízení před kasačním soudem (pro které byl zástupce ustanoven). Další úkony proto v soudním řízení o žalobě (když ani v původním řízení o žalobě nebyla zastoupena) činil pouze vůči žalobkyni; rovněž jí řádně doručil do vlastních rukou rozsudek ze dne 31. 1. 2013, č. j. 78 Ad 22/2011 - 95, kterým rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2007 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Jakkoli v intencích výše uvedené judikatury by bylo lze považovat navrhovatele, jakožto osobu, které by mohla svědčit aktivní legitimace k podání návrhu, nelze pominout konkrétní okolnosti případu; a to projevenou vůli žalobkyně v řízení před krajským soudem jednat, naopak absenci jakékoli vůle jednat ze strany navrhovatele jakožto jejího zástupce. Ze spisu nevyplývaly žádné úkony, které by navrhovatel v následném řízení před krajským soudem v předmětné věci žalobkyně učinil poté, kdy mu byl dne 3. 10. 2011 do vlastních rukou doručen rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 112/2011 - 79. Z předloženého soudního spisu tak vyplynulo, že navrhovatel není osobou, které by svědčila aktivní legitimace k podání návrhu.

Staví-li se tedy nyní navrhovatel do pozice zástupce žalobkyně, nelze potom přehlédnout, že nejenže ze spisu nevyplývaly žádné úkony, které by navrhovatel po zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu v předmětné věci žalobkyně kdy učinil, zejména, zda např. do spisu kdy (po dobu pěti let) nahlédl, aby zjistil stav řízení. Rovněž z jeho návrhu se podává, že je iniciován toliko z důvodu uspořádání spisů navrhovatele, nikoli z podnětu žalobkyně samotné, či ze zjištěného stavu věci ze spisu krajského soudu. Žalobkyně rozsudek krajského soudu osobně převzala, tedy jí nesvědčí žádný logický důvod dovolávat se prostřednictvím „zástupce“, který však v řízení před krajským soudem žalobkyni fakticky nezastupoval, určení lhůty k provedení procesního úkonu v řízení, které již bylo pravomocně ukončeno, s čímž je žalobkyně po několik let srozuměna.

Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud návrh navrhovatele v souladu s § 174a odst. 6 zákona o soudech a soudcích odmítl.

O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích (a contrario); dle uvedeného ustanovení hradí náklady řízení o něm stát jen tehdy, je-li návrh uznán jako oprávněný. K tomu v projednávané věci nedošlo, proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že navrhovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Aprk 8/2016

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení nejsou opravné prostředky přípustné (§ 174a odst. 9 zákona o soudech a soudcích).

V Brně dne 3. března 2016

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu